

συνεργασία

Για περισσότερο από σαράντα χρόνια τα μνημεία της Ακρόπολης συντηρούνται και αναστηλώνονται με επιστημονικό τρόπο, σύμφωνα με το διεθνές κανονιστικό πλαίσιο, από μία πολυάνθρωπη διεπιστημονική ομάδα, τα περισσότερα μέλη της οποίας είναι μαρμαροτεχνίτες. Ως αποτέλεσμα, παράλληλα με την προστασία των μνημείων της Ακρόπολης, διατηρείται ζωντανή και παραδίδεται στις επόμενες γενιές μία παραδοσιακή τέχνη, η μαρμαροτεχνία.

Καθώς τα έργα βαίνουν πλέον προς ολοκλήρωση, όλο και συχνότερα ανατρέχουμε στο αρχείο που έχει συγκροτηθεί μετά από συστηματική και λεπτομερή καταγραφή των καθημερινών εργασιών στο εργοτάξιο. Οι αριθμοί είναι καθηλωτικοί: περισσότερα από 300.000 τεκμήρια φυλάσσονται σήμερα στο αρχείο της ΥΣΜΑ και είναι προσβάσιμα στους μελετητές. Το πλούσιο αυτό απόθεμα γνώσης μπορεί κανείς να προσεγγίσει με πολλούς τρόπους, από διαφορετική οπτική γωνία.

Έναν ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης επιχειρεί η έκθεση *Σμίλη και Μνήμη*. Η έκθεση φωτίζει την καθημερινή ζωή στο εργοτάξιο και αναζητά τον ρόλο του ανθρώπινου παράγοντα στα έργα της Ακρόπολης.

Βασισμένη σε μία ιδέα που υλοποιήθηκε το 2016, εμπλουτισμένη με υλικό από τις εργασίες σε όλα τα μνημεία, η νέα αυτή δράση του Γραφείου Τεκμηρίωσης της ΥΣΜΑ γίνεται σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και το Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς που, προσεγγίζοντας το ίδιο θέμα με διαφορετική ματιά, το εμπλουτίζουν και το καθιστούν απόλυτα εναρμονισμένο με το πνεύμα του εορτασμού του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018.

Βασιλική Ελευθερίου
Διευθύντρια Υ.Σ.Μ.Α.

μεράκι

Το μάρμαρο είναι υλικό συνδεδεμένο με την ελληνική ιστορία, ήδη από τον κυκλαδικό πολιτισμό της 3ης π.Χ. χιλιετίας. Στον ίδιο γεωγραφικό χώρο, στο Αιγαίο, η νεότερη μαρμαρογλυπτική σημείωσε αξιόλογη ανάπτυξη, με σημαντικότερο κέντρο την Τήνο, ήδη από τον 17ο αιώνα.

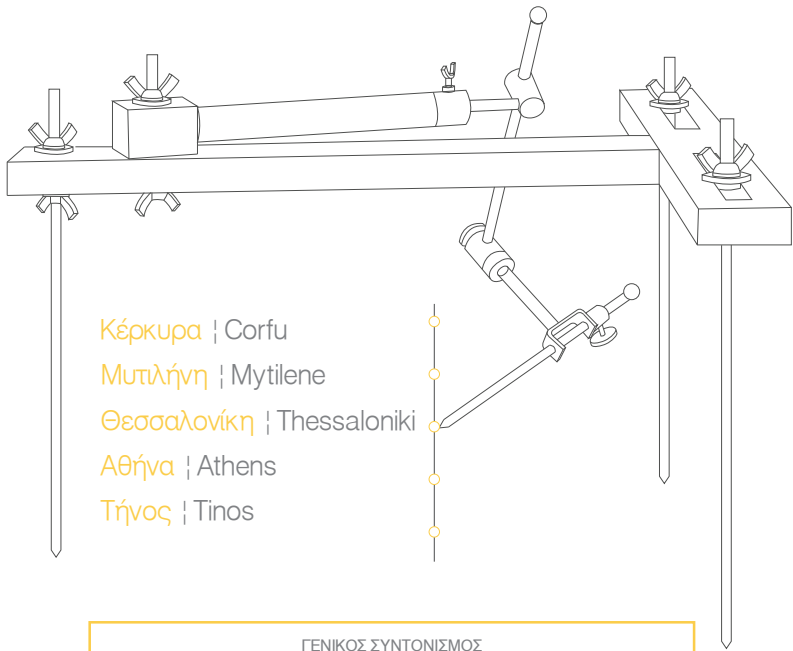
Η μαρμαροτεχνία αποτελεί ζωντανή παράδοση στενά δεμένη με τη ζωή του τόπου. Τα σημάδια της τέχνης του μαρμάρου είναι παντού στην Τήνο. Ειδικά στην περιοχή του Πύργου μεγάλο μέρος των κατοίκων ασχολούνται με επαγγέλματα που έχουν σχέση με την μαρμαροτεχνία. Σήμερα λειτουργούν γύρω στα 8-9 εργαστήρια, με διαφορετικές εξειδικεύσεις. Στα εργαστήρια νέοι και νέες διδάσκονται τεχνικές και μυούνται στα μυστικά του επαγγέλματος, για να γίνουν και οι ίδιοι μάστορες.

Παράλληλα, σημαντικό θεσμό οργανωμένης σπουδής στην τέχνη αποτελεί το Προπαρασκευαστικό και Επαγγελματικό Σχολείο Καλών Τεχνών Πανόρμου Τήνου, που ιδρύθηκε το 1955, με σκοπό την επαγγελματική κατάρτιση στη μαρμαροτεχνία.

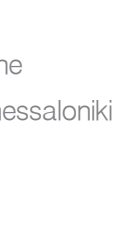
Το 2013 η Τηνιακή Μαρμαροτεχνία εγγράφηκε στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας και το 2015 στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας της UNESCO.

Η Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟΑ, υπηρεσία αρμόδια για την εφαρμογή στην Ελλάδα της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO (2003), μεριμνά για την ευαισθητοποίηση αναφορικά με τη διαφύλαξη και την ανάδειξη στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, που αποτελούν μέρος της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας όλων μας. Η έκθεση *Σμίλη και Μνήμη* φιλοδοξεί να συμβάλει στην προβολή της τηνιακής μαρμαροτεχνίας ως άυλου πολιτιστικού αγαθού, να αναδείξει όχι μόνο τα έργα των μαστόρων, αλλά και την παράδοση, την πολιτισμική εμπειρία και τις συλλογικές σχέσεις και μνήμες στο πλαίσιο των οποίων η τέχνη αυτή μεταδίδεται, αιώνες τώρα, από γενιά σε γενιά.

Σταυρούλα-Βίλλυ Φωτοπούλου
Προϊσταμένη ΔΙ.ΝΕ.ΠΟ.Κ.

Κέρκυρα | Corfu
Μυτιλήνη | Mytilene
Θεσσαλονίκη | Thessaloniki
Αθήνα | Athens
Τήνος | Tinos

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Β. Ελευθερίου - Σ. Φωτοπούλου

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Σύλληψη και επιμέλεια έκθεσης:

Ε. Πετροπούλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια:

Τ. Σουβλάκης

Επιλογή φωτογραφικού υλικού:

Γ. Αλεξόπουλος, Ε. Καρακίτσου, Κ. Μαμαλούγκας, Ε. Λεμπιδάκη, Ε. Πετροπούλου

Γραφιστική επιμέλεια:

Ε. Βαϊνά

Μετάφραση κειμένων:

Α. Μ. Χατζηστεφάνου, Α. Χατζησπύρου

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

Επιστημονικός Σύμβουλος:

Α. Φλωράκης

Σενάριο - Σκηνοθεσία:

Σ. Μιχάλακας - Γ. Δρίνης

Φωτογραφία - Ήχος - Μοντάζ:

Σ. Μιχάλακας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ | MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ | COMMITTEE FOR THE CONSERVATION OF ACROPOLIS MONUMENTS
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ | ACROPOLIS RESTORATION SERVICE
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ | DIRECTORATE OF MODERN CULTURAL HERITAGE
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΟΜΙΛΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ | PIRAEUS BANK GROUP CULTURAL FOUNDATION

Chisel and memory

The contribution
of marble
craftmanship
to the restoration
of monuments

OUR HERITAGE:
WHERE THE PAST
MEETS THE FUTURE

2018
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
#EuropeForCulture

For more than forty years, a large interdisciplinary team, to which contribute many marble craftsmen, has been preserving and restoring the Acropolis monuments by following scientific methods in accord with an international regulatory framework. As a result not only the monuments are protected, but also a traditional craft, that of marble craftsmanship, remains alive and can be passed on to future generations.

As the works are to be completed shortly we all too often find the need to refer to the archive compiled after the systematic and thorough recording of the daily works at the worksite. The numbers are really impressive: more than 300,000 documents are today stored at the Acropolis Restoration Service's archive and have become accessible to researchers. This rich repository of knowledge can be approached in various ways and through different viewpoints.

This exhibition is an attempt to present a unique approach. It sheds light to the daily life at the worksite in an effort to recognise and identify the role of the human factor in the Acropolis works.

This new project of YSMA's Documentation Office is based on an idea realized in 2016. This time it includes additional documents from the works at all the monuments. For this project we worked together with the Directorate of Modern Cultural Heritage and the Piraeus Bank Group Cultural Foundation which, by approaching the same issue from a different point of view, they both enrich it and make it attuned to the celebrating concept of the European Year of Cultural Heritage 2018.

Vasiliki Eleftheriou
Director Y.S.M.A.

μόχθος

αυταπόδοση

Marble has been intertwined with Greek history as early as the 3rd millennium BC, with the emergence of the Cycladic civilization. Within the same geographical area of the Aegean, modern marble craftsmanship flourished, with the island of Tinos serving as the major centre already since the 17th century.

Marble craftsmanship forms a living tradition intrinsically bound to the life of Tinos. The signs of the craft are to be seen everywhere. Especially in the region of Pyrgos a large number of local people exercise professions related to marble craftsmanship. Today there are 8-9 active workshops, each one of them specializing in different categories of constructions and objects. In these workshops young people are trained and become initiated in the secrets of the trade, to become in their turn craftspeople themselves.

Alongside traditional apprenticeship in a workshop, the Preparatory and Vocational School of Fine Arts of Panormos, Tinos, established in 1955, constitutes a significant institution in which organized learning of the craft takes place.

In 2013 the Tinian Marble Craftsmanship was inscribed on the Greek National Inventory of the Intangible Cultural Heritage of Greece and in 2015 on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

The Directorate of Modern Cultural Heritage of the Hellenic Ministry of Culture and Sports is responsible for implementing in Greece the UNESCO Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage (2003). Among its concerns is the sensitization towards the need of safeguarding and promoting elements of the intangible cultural heritage which form part of our collective memory and identity. The exhibition *Chisel and Memory* wishes to contribute to promoting Tinian marble craftsmanship as an intangible cultural good. It aims to highlight not only the work of the craftspeople, but also the tradition, cultural experience, shared relations and collective memory within the context of which this craft has been handed down, for centuries now, from one generation to the next.

Stavroula-Villy Fotopoulou
Director D.I.N.E.P.O.K.

Σμίλη
και μνήμη

Η συμβολή της
μαρμαροτεχνίας
στην
αναστήλωση
των μνημείων

OUR HERITAGE:
WHERE THE PAST
MEETS THE FUTURE

2018
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
#EuropeForCulture